

มลพิษทางสังคมของไทย

มลพิษทางสังคม (Social Pollution) หมายถึง สถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมากในกลุ่มหรือสังคม จนเป็นเหตุให้มีการตกลงที่จะแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขของสังคมนั้น มลพิษทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายลักษณะ ประกอบด้วย

- 1) มลพิษทางกายภาพสังคม เช่น ชุมชนแออัด การจราจร การอุตสาหกรรม ฯลฯ
- 2) มลพิษทางชีวภาพสังคม เช่น อาชญากรรม โสเภณี ยาเสพติด การละเมิดสิทธิมนุษยชน อิทธิพลมืด ฯลฯ
- 3) มลพิษทางจิตสังคม เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งของค่านิยมทางสังคม ฯลฯ

สาเหตุการเกิดมลพิษทางสังคม

1) การเพิ่มขึ้นของประชากร ก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างทรัพยากรธรรมชาติกับจำนวนประชากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความกดดันทางประชากร (Population Pressures) เช่น ปัญหาทางการเมือง ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม คนไร้งานทำ รายได้ต่ำ ไม่มีที่อยู่อาศัย ไร้การศึกษา ฯลฯ

2) การขาดแคลนทรัพยากร ที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการเสื่อมคุณภาพ เช่น ดินเสื่อมคุณภาพ ป่าไม้ถูกทำลาย ทรัพยากรน้ำเริ่มขาดแคลนและเป็นปัญหา เป็นต้น ทั้งนี้ความขาดแคลนดังกล่าวนำไปสู่การเอาัดเอาเปรียบ แข่งแย่งกัน จนรุนแรงถึงขั้นก่ออาชญากรรม

3) ความด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้ขาดโอกาสที่จะพัฒนาทางสติปัญญาและคุณภาพชีวิต ขาดโอกาสในการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลต่อความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ส่งผลให้เกิดความคึกคะนอง บ้าอำนาจ และการเอาัดเอาเปรียบทางสังคม

4) ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยพิบัติ อุทกภัย ความแห้งแล้ง แผ่นดินถล่ม ฯลฯ ก่อเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดภาวะขาดแคลนหรือทุพพิกาย

นับตั้งแต่สังคมไทยมีแนวคิดของการพัฒนาไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมใหม่ (NIC) โดยเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี (Capitalism) ตามแบบชาติตะวันตก ส่งผลให้บ้านเมืองของเราเข้าสู่ภาวะมลพิษทางสังคมเรื่อยมา

เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต จากเพื่อบริโภคไปสู่เพื่อขายหรือสนองตอบต่อภาคอุตสาหกรรม โดยนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิต ทำให้เกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเข้าสู่ภาวะหนี้สินและความยากจนเรื้อรัง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาถูกทำลาย เกิดการว่างงานและอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง นำไปสู่การเกิดชุมชนแออัดและคุณภาพชีวิตต่ำในเมือง ในที่สุด ณ ปัจจุบันสังคมภาคเกษตรกรรมของไทยตกอยู่ในภาวะ “ล้มละลาย” โดยสิ้นเชิง

เมื่อความบีบคั้นทางเศรษฐกิจเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และวิถีชีวิต ทำให้คนในสังคมกลายเป็นผู้บกพร่องทางจิตวิญญาณและความสุนทรีย์ของชีวิต ความดี ความงาม คุณค่าและศักดิ์ศรีของชีวิตถูกทำลายลง สังคมพลัดถิ่นและถูกฉายภาพออกมาเป็นความรุนแรงในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าตัวตาย การข่มขืน การทำร้ายร่างกาย การเสพยาเสพติด การคอร์รัปชัน และอาชญากรรมผ่านสื่อสารมวลชนในหลายรูปแบบ

สังคมไทยกำลังตกอยู่ท่ามกลางภาวะมลพิษทางสังคม ที่เราทุกคนในสังคมจะต้องช่วยกันแก้ไขร่วมกัน ถึงจะสามารถกอบกู้สถานการณ์กลับคืนมาได้ ซึ่งที่ผ่านสังคมไทยบอบช้ำมามากพอสมควรแล้ว ไม่ว่าจะ

ปัญหาหยาบที่รุนแรง การคอร์รัปชันติดอันดับ ปัญหาหนี้สินรายหัวที่พุ่งสูง ความสูญเสียจากคลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น

ผู้เขียนเชื่อว่า คนไทยทุกคนต่างก็ตระหนักในภาวะมลพิษทางสังคมเหล่านี้ ดังนั้นเราจึงไม่ควรซ้ำเติมสังคมมากไปกว่านี้ และถึงเวลาที่เราจะต้องประสานพลังร่วมกัน เพื่อกอบกู้ชาติจากสถานการณ์อันเลวร้ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อเราทุกคนและอนาคตของชาติบ้านเมือง

โดยเฉพาะปัญหาชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นทุกวัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย **“พลังคนไทย”** เข้าแก้ไขภาวะมลพิษทางสังคม ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าคนไทยทุกคนสามารถทำได้ พร้อมกับกระตุ้นเตือนกลุ่ม **“ท่าน”** ที่แอบกระทำการ **“รุนแรง”** ทั้งหลายว่า หยุดสร้างมลพิษทางสังคมและหยุดเป็นมลพิษแห่งมนุษยชาติซะเถอะ เพราะผู้เขียนเชื่อว่า ผลของการกระทำที่รุนแรงทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของพวกเขาเหล่านั้น นำมาซึ่งความ **“เจ็บปวด”** ทั้งแก่เรา แก่ท่าน แก่สังคม แก่ประเทศชาติ และแก่โลกทั้งสิ้น

ธวัชชัย เฟ็งพินิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์หนองคาย

ตีพิมพ์ครั้งแรกหนังสือพิมพ์บ้านเมืองปีที่1(33) ฉบับที่ 521(15396) วันที่ 3 พฤษภาคม 2548 หน้า 5